№ 152 (2185)
1937 onoi Ijyyliin
5
PONEDEELЬNIK
14-xi ZILEE GARNA

Byxe oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Moziin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedaiŋyder byriin gazeeta

Redaakciin aadres:
Ulaan-Yde goorod, Ceentrsojuuziin, 19.

№ sen 10 mynge.

MOSKVAA, BK(b)P-iin CK— nyxer STAALINDA, nyxer MOOLOTOVTO

Xyndete Ioosif Visarioonoviç ba Viaçeslaav Mixailoviç!

Bidenerte deede xaira olgohon tuxai medeeselii bide dyrben bajartaigaar ugtababdi. Urdamnai berxeşeelnyyd bideniii xylieeze baina gebeş, oron niutagnai bidenhee jixe xydelmeriii xylieeze baina, bidener tanai inaglal ba oroldolgo, byxe oronoigoo anxaralaar xyrieeleglenxeibdi geze haisa medenebdi. Tanai etigemzii xariuulxa ba Exe oronoigoo aldar nerii xezeedeş saxixiin tulada byxe xysejee xanduulxabdi.

Papaanin, Kreenkelь, Şirşoov. Fioodorov

GYRENEI BA PAARTIIINGAA NIUUSII NIGTAAR XADAGALZA JABAXA

Kapitaliis xyrieelelgiin baigaa sagta xariiin gyrenyydei aagentnuud – şpioonuud, diversaantnuud, xorologşod ba aluurşad manai orondo elьgegdeze baihanii, dain baildaaji yydxexii oroldogşo galzuu faşiistnuudai manai socialiis oronoi xysii buuruulxiin tula ali el deb jabuulganuudii xeze baihanii bidener nege minuutiinş alada martaxa johogyibdi.

Japoon-neemec faşiistnuudai aagentnuud bolxo trockiistnuud, buxaarintan, kontrrevoliycioono nocionaliistnuud ba bi bandiiduudii eliryyleze butasoxihon xereg xadaa bidenerte ton jixe hurgaal bolzo baina. Zarimdaa daisanai xazuudaa zergelze baixada obiooroogyi jabadalnuud ali olon elirebe. Ede aradai daisad xadaa eldebiin arga mexenyydii xeregleze, eehediingee xoroto jabuulgii xeze baihan baina.

CK-ai pleenym deere nyxer Staalinai xelehen istoriis zaabariii xylieehenhee naaşa Buriaad-Mongoloi aradai azaxuin ba sojol kylьtyyriin halbarinuud deerehee zyhen byriiin daisanuud eliryylegdeze, tedenei xorloloi xoişolonguudiinь usadxaxiin tylee jixexen xydelmeri jabuulagdaza baina. Gebeş, yşeel manai respyyblikiin azyiledberiiin, xydee-azaxuin, so[illegible] kylьtyyriin byxii halbariinuudta aradai daisanuudai ylegdel xog bogiinь xysed halaa gexe tonş argagyi.

Xerbee daisanuudai balşiisa barigdaaş haanь tedentei ajadan ebseldeze xolboo barisaanai erxeer daldalaza baigaaşad, aradai daisanai garta bejee abtaşhan zonuud yşee bii geze medexe johotoibdi. Eneen tuşaa gansaxan yliger zaaja. BK (b) P-iin mozkoomoi azyiledberiiin ba traansportiin xeltesii daagşa baihanaa paartihaa gargagdahan Verxodyybov gegşe, urdanь „burmongolleeste" xydelze baihanaa eliryylegdehen aradai daisan Maalьcavta gyrenei ba paartiiin niuusa medeenyydii xoblozo terenei yregen doro orozo ton hoxor dyngiee xyn baigaa. Amagalan sedxil urjaad, ohol hanaa amar baidag idiood dynjee ybeşenei ali tuxai ajuultai baihaniinь Verxodyybovoi jabadalhaa toboiso xaragdana geeşe.

Aradai daisanuudai ali tuxai şadabaritaigaar bejee daldalza mexe goxo xedeg ba esestee xyrter yşeel ende tende şergyyseldeze baihaniinь „Burmongolleesei" erxilegşe baihan Maalьcavai jabadalhaa eli baina.

Aradai daisan şpioonuud bolbol gyrenei ba paartiiin niuusa medee dokymeentnuudii gartaa oruulxiin tylee sag yrgelze oroldodog baixanь xendeş eli johotoi. Eneen tuxai paarti ba zasagai zyghee negete bişe zaagdahan zaabarinuudai baibaş, paartijna ba gyrenei şuxala dokymeentnuudaa xaişa xeregeer orxiood jabadag nyxedyyd ysəən bişe yzegdedeg geeşe.

Paartijna ba paartijna bişe bolьşeviiguudai xamagai şuxala ujalganь xadaa, gyrenei ba paartiiingaa byxii dokymeentnuudii niydenei sesegei meteer xinan xadagalza gyrenei niuusii nigtaar xamagaalxa jabadal bolno. Aradai daisad, şpioonuud bolbol, manai zarima ohol hanaa amar, revoliycioono heremzegyi baigaaşadta yrgen doronь orozo bejee etigeltei niluuxan janzaar xubilgaza paartiiin şuxala dokymeentnuudiinь gy, ali azayiledberiiin ba seregei niuusa medeenyydii xulgailan abdag faaktnuud ali olon baixa jym.

Paartiiingaa ba gyreneigee niuusa dokymeentnuudii aradai daisadai garta aldaxa jabadal xadaa, daisanai garta zebsegee ygeze ulaan garaaraa yleed amaa angaiza huuhantai tonş adali xereg myn.

Daisanai gatra zebsegei ygeed alga huuxa aman bardaa ohol hanaa amar idiood dyngiee ybeşentende jamarş etigemze tabixa argagyi. Gansaxan saarhan dokymeent bişe amaaraa neregyi şaşaza, xen xamaagyi paartiiingaa xeregii hairxan zaralagşadai yzegdedegiinь eli beze. Iime zonuud bolbol xamagai tyryylen angiiin daisanai aman soonь orozo, xorotonoi xool boldogonь byxii faaktnuudhaa elirene.

Esesee ede byxii jabadalhaa manai şuxalşalaxa zorilgo bolbol, revoliycioono heremzii xeden daxin jixedxeze, aradai daisanuudai jamarxan aaşaar bejee daldalaaş haanь eliryylxeer temesexe ujalga. Ynen bodoto bolьşeviigai xursa heremze ba aradai daisanuudai xog bogii yndeheerenь usadxaxa temesel bolbol gansaxan paartijna ba baartijna bişe bolьşeviiguudai xariuusalga myn. Ene xadaa xen byxen baga jixeş azal deere daaza jabahan yyrgedee ton nigta xiorxoor xandaza, xysed elirxei medegdeegyi xenş haanь azaldaa xaldaaxa johogyi. Kolxoozoi, kooperatiivai, paartijna, soveedai bolon komsomooloi, profsojuuzaiş organizaasanuud, MTS, sovxooz, azyiledberiiin xytelberilegşed bolbol byxii xereg dokymeentnuudaa nigtaar xinaza xezeedeş soxom etigemzetei gazaraa bailgaxa ujalgatai.

Paartijna azaxuiji xinan emxidxexe tuxai BK (b) P-iin CK-ai zaabariii manai byxii organizaaciin xytelberilegşed garai abalga bolgoxo johotoi.

BK (b) Paartiiin CK bolbol xuuşanai bolьşeviig, xynde azyiledberiiin azaxuin xydelmerilegşe jabahan, BK (b) Paartiiin CK-ai geşyyn

Ioosif Vikeentьjeviç Kosioor

gegşiin Moskvaa şadarai „Baarfixa" geze sanatooorido 1937 onoi ijyyliiin 3-da naha barahiinь gynzegei gaşuudaltaigaar medeesene.

Oroohoto tariaanai yrehenei kylьtyyrii haizaruulxa xemzeenyyd tuxai

SSSR-ei ARADAI KOMISAARNARAI SOVEEDAI TOGTOOL

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai todoruulan temdeglexenь xadaa Gazartariaalangai zurgaanuud ba ilangajaa SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadai tariaanai glaavna ypravleeniiin xangaltagyigeer xydelmerilhen deerehee, byxe oroohoto tariaanai talmain 75 poceent xyrter soortoto yreheer tarilga xexe gehen xojordugaar taban zilei tysebeer tabigdahan zorilgii dyyrgexe jabadal tahaldahan baina. Xereglegdexe xemzeenei seleekciin ba tariaaşanai hain soortiin yrehii ysxengyi baixahaa baitagai, xarin tereeniii ogtolon xosorgodog baigaa. Myn yrehenei şanarii şalgaxa jabadalii emxidxexedee muugaar xandaza, gyrenei daisad, tariaaşadai daisad—eldeb tyrelei xorotondo kolxoozuud ba sovxoozuudhaa hain soortotoi eeriin gyrenei ba gadaadiinş gyrenhee asarahan ynete yrehenyydii niuuxa arga olgozo ygeze baihan ba byri muu şanartai yrehenvydii xereglexe jabadal gargaza baigaa. Θəhedtee baihan soortoto tariaanuudta haişaalga ygexee arsaza, tereeniii teermede tatuulza baihan xeden uşarnuud baixa

Yrehenyydii rajoonuudta elьgeexedee, tedenei jixeer xereglee şgyi bolbolonь elьgedeg ba baha yrehe abaaşagşa rajoonuudai sagai ularilai baidalii toosozo yzengyigeer jabuuldag baigaa. „Zagotzernoo" ba „Gos sortfondiin" sklaaduudta baihan eldeb janziin soortoto yrehenyydii niilyylze xolizorxihonş baidag. Kolxoozuud ba sovxoozuudta tusxai yrehenei tahag bii bolgoxo tuxai zasagai gazarai togtoolnuudii xeden tariaalangiin rajoonuudai gazarai zurgaanuud dyyrgeegyi baihan baina.

SSSR ei Aradai Komisaarnarai Soveedai togtooxonь:

I

Byxii kolxoozuud ba sovxoozuudai ilgamal soortoto tarilga xexe jabadalda oroxo tuxai

1. SSSR-ei Gazar Tariaalangai Arkomaad, Sovxoozuudai Arkomaad, Idiee xooloi Arkomaad, SSSR-ei AKS ei dergexi beledxelei komiteed, respyyblikenyydei Arkomsoveeduud, xizaarai (mozonuudai) gyisedxexe komiteeduudii ujalgalxanь:

a). 1937 onoi namarai tarilgii byxe yrehenei tahagai 70 proceenthaa dooşo bişiiji ilgamal soortoto yreheer tarixa.

b). 1938 ondo byxii kolxoozuud ba sovxoozuudai yrehenei tahaguudta bultiinь gansaxan ilgamal soortoto yreheer (selikcioono ba tereenşelen niutagai sortovoi yreheer) tarixa jabadalda oroxo.

2. SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaad, Sovxoozuudai Arkomaad, Idee xooloi Arkomaad, SSSR-ei AKS ai dergedexi beledxelei komiteed, respyylikenyydei Arkomsoveed, xizaarnuudai (mozonuudai) gyisedxexe komiteeduudii ujalgalxanь:

a) 1937 onoi namarai ba 1938 onoi xabar tarixa sortovoi tarilgiin tyseb ba myn tereenei hain muugiinь şalgaza soort tyrieerenь ilgabarilza dyyrgeed SSSR ei Arkomsoveedai batalamzada tabixii duradxaxa.

b) 1939 onohoo exileze kolxoozuud ba sovxoozuudai byxii oroohoto kylьtyyriin tarilgiin talmaida, tede kolxoozuud ba sovxoozuudai eehediingee yrehenei tahagta ysxehen ilgamal soortoto (selekcioono ba niutagai tariaaşadai) yreheer tarixa jabadalda oroxo.

II

Oroohoto tariaanai yrehende gyrenei turşalga emxidxexe tuxai

3. Oroohoto tariaanda gyrenei turşalga xexe jabadalii doro dursagdahan johoor emxidxexe:

a) Oroohotoi tariaanda gyrenei turşalgiin tahaguudii 2-3 rajoonuudta nege negii emxidxe ba tede tahaguud bolbol eehediingee byxii xydelmeriiin talaar SSSR ei Gaztarkoomai dergedexi sortovoi yrehe turşalgiin gyrenei komiisada medeltei baixa.

b) Soortoto yrehenei zergeşyylhen turşalgiiji eneenhee xoişo jabuulxadaa imagta gansaxan şine selekcioono soortonuudii turşaxa bişe, xarin haizaruulagdahan xuuşan selekcioono soortonuud, baha niutagai soortonuud tuşalsaxa johotoi.

4. Oroohoto tariaanai yrehende gyrenei turşalga xexe xamta 1055 tahaguudii dorodurasagdahan johoor respyyblikenyyd, xizaarnuud ba mozonuudta xubaan batalxa:

RSFSR- 714,
YSSR- 193,
BSSR- 22,
Azerbaidzaanai SSR- . . . 15,
Cryziinei SSR- 16,
Armiaanai SSR- 8,
Tyrkmeenei SSR- 4,
Yzbeegei SSR- 12,
Tadziigai SSR- 8,
Kazaagai SSR- 51,
Kirgiizei SSR- 12,
Azoovo- Çernomoorsk xizaar-50,
Daalьno- Vostoogai xizaar- 25,
Baruun- Sibiirei xizaar- 43,
Krasnojaarskiin xizaar- . 20,
Ordzonikiidziin xizaar- . 26,
Vooroniziin mozo- 30,
Zyyn- Sibiirei mozo- . . . 20,
Goorьkovskiin mozo- . . . 20'
Baruun mozo- 25,
Ivaanovskiin mozo- . . . 15,
Kaliininai mozo- 20,
Kiirovai mozo- 20,
Kyibeşevei mozo- . . . 27,
Kyyrskiin mozo- 30,
Leningraadai mozo- . . . 25,
Moskvaagai-mozo 35,
Oomskiiu mozo- 25,
Orenbyyrgiin mozo- . . . 20,
Saraatovskiin mozo- . . . 20,
Sverdloovskiin mozo- . . 25
Xoito mozo- 15,
Stalingraadai mozo- . . . 25,
Çeliaabinskiin mozo- . . 26,
Jaroslaavskiin mozo- . . 14,
Tataarai ASSR- 22,
Başkiirai ASSR- 23,
Dagistaanai ASSR- 7,
Buriaad- Mongoloi ASSR- 5.
Kabardiino-Balkaarsk. ASSR-3,
Kalmiigai ASSR 2,
Kareelьskiin ASSR- 3,
Koomi ASSR- 3,
Kriimiin ASSR- 8,
Mariijsk ASSR 3,
Mordoovskiin ASSR- . . . 6,
Neemc-Povoolzi, ASSR- . . 8,
Xoito-Osetiinsk. ASSR- . . 1,
Ydmyyrsk ASSR- 6,
Çeçeeno Ingyyşiin ASSR . 3,
Çyvaaşai ASSR- 7,
Jakuudai ASSR 3,

YSSR-ei Mozonuud ba Respyyblikenyyd:

Viniickiin mozo- 25
Dnepropetroovskiin mozo 30
Doneeckiin mozo 25,
Kiijevei mozo- 26,
Odeesiin mozo- 30,
Xaarьkovai mozo- 35,
Çerniigovskiin mozo- 16,
Moldaavskiin ASSR- 6,

Kazaaxiin SSR-ei mozonuud:

Aktiybiinsk mozo- 6,
Alma-Atiin mozo- 6,
Zyyn Kazaxstaanai mozo . . 11,
Baruun-Kazaxstaanai mozo- 4,
Kargandiin mozo- 3,
Kystanaisk mozo- 6,
Xoito-Kazaxstaanai mozo- 10,
Urda-Kazaxstaanai mozo- . 5.

5. 1937 onoi namar gyrenei soort turşalgiin 600-haa dooşo bişe tahaguud xydelmerilze exilhen baixa ba 1938 onoi xabar boltor yldegşe tahaguudiinь xydelmerilyylxii SSSR-ei Gaztarkoomai dergedexi oroohoto tariaanda turşalga xexe komiisii ujalgalxa.

6. SSSR ei Gaztarkoomai dergedexi oroohoto tariaanai soortii turşaxa gyrenei komiisa bolbol SSSR-ei Gaztarkoom ba Sovxoozuudai Arkomaadai tabihan johoor SSSR-ei Arkoomsoveedaar batalagdaxa johotoi.

7. SSSR-ei Gaztarkomaadai dergedexi oroohoto tariaanai soortii turşaxa gyrenei komiisada turşalgada oroxo ba turşalgahaa gargagdaxaş oroohonuudai ba myn orxigdoxo ba azaxuida xereglegdexe tariaanai soortnuudii tariza bolxo rajoonuudii zaabarilan ilgan eliryylxe xeregii daalgaxa.

8. SSSR-ei Gaztarkomaadai dergedexi orohoto tariaana kylьtyyrii turşaxa komiisiin oroohoto kylьtyyrnyydei soortii todoruulxa ba jamar negen soortnuudii turşalgahaa gargaxa, xosorohon deere toolozo orxixo gy, ali azalda xereglexe tuxai togtoolnuudanь SSSR-ei Arkomsoveedaar batalalgataigaar xysendee orohon baixa johotoi.

9. SSSR-ei Gaztarkomaadai dergedexi oroohoto tariaanai kylьtyyrii turşaxa gyrenei komiisada, gadaada gyrenyydei oroohoto tariaanai kylьtyyrii yrgelze byridxen şinzeze baixii daalgaxa.

10. SSSR-ei Gaztarkomaadai dergedexi oroohoto tariaanai kylьtyyrii turşaxa gyrenei komiisii, janvaariiin 1-xyrter soorto turşahanaigaa dyn toosooji zasagai gazarta xyrgexe ba myn niite aradta medyylxiin tula tunxaglaxii ujalgalaxa.

III

Gyrenei selekcioono staancanuudai xydelmeri tuxai

11. 1937 onoi torşo soo gyrenei selekcioono staancanuudii respyyblike, xizaar ba mozo byxende joho şilen baiguulxii SSR Xolboonoi Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa, tii xedee xerbee kliimedei ba gazarai xyrihenei erxe baidalai ton adali ba tarilgiinь talmainь bagaşaguud baibal 2-3 mozonuudii bujuu avtonoomito respyyblikenyydii xangaxiin tulada nege selekcioono staancii baiguulza bolxo.

Mynee yjede gyrenei selekcioono staancanuudgyi baihan respyyblike, xizaar ba mozonuudta, gyrenei selekcioono staancanuudii baiguulxadaa turşalgiin staancanuudai selekcioono tahaguudii, urgamalai azalii erxilxe Byxexolboonoi instityydei tyşeglexe pyynktnyydii ba staancanuudii, myn erxim sovxoozuudii xereglexiinь SSSR -ei Gazartariaalangai arkomaadta zybşeexe.

12. Gazarai oorganuudai, xuurmag nauuçna teoorinuudii johotoi deere sonosxohon ba niutagai tariaaşanai tarimalnuudai soortnuudai (xişeelxede: kybaanka, arnauutka, kriimka ba bişedii) resyyrsnyydii yldeexe, haizaruulxa ba xereglexe jabadalii orxizorxihon praaktikii ogtolon buruuşaaxa.

Byri jixe urgasa ygedeg, ybeşe ba xoro xyrgedeg tarşaa xorxoi g. m. hee byri aidaggyi, şine soortnuudii gargaxiin xazuugaar, mynee gargagdaad baihan selekcioono soortnuudii haizaruulxa ba ydxexe, niutagai tariaaşanai oroohoto tariaanai soortnuudii tereen şileze abxa ximagadan yldeexe ba haizaruulxa, myn ede niutagai soortnuudai tusagaar hain (eliitna) yrehe bii bolgoxo jabadalii eehediingee saaşadaa xexe johotoi, gol yndehen xydelmeri bolgozo tabixii gazarai oorganuudta ba xydee azaxuida xydelmerileze baihan selekcioono zurgaanuudta duradxaxa.

SSSR ei xoito rajoonuudta taaraxaar şiniiciin soortnuudii şelen ololgii ba gargalgii tyrgedxexii gazarai oorganuudta ba selekcioono zurgaanuudta duradxaxa.

13. Θeriingee respyyblike, xizaar ba moziin yrehenei azalai rajoonoi yrehenei tahaguudii tusagaar hain (eliitna) yreheer xangaxa jabadalii ba ede yrehenеinь şanarai erxim deede klaasai baixiin tylee xariuusalgii selekcioono staancanuudta daalgaxa.

14. 1937 onhoo exilze selekcioono staancanuudta ba selekcioneernyydte gyrenei şagnal ygedeg bolxo. Şine soort gargahanai tylee azaxuin tarilgiin gektaar byriiin zurgaa myngenei bodoloor zil byride şagnal ygexe ba eneenei urdatee baihan soortnuudii haizaruulhanai tylee 4 mynge şagnal ygexe, şagnalai 50 proceentiinь selekcioneernyydte (zygeer zil byriiin 50 mingan tyxerighee deeşe garaxa johogyi), 5 proceentnь selekcioono staancanuudai direektornyydte, tedenei direektoreer xydelmerilexe zuuraa gargahan ba haizaruulhan soortnuudai tylee ygtene. Şine soort gargalga ba baihan soortii haizaruulgada xamaadahan, staanciin bişe xydelmerilegşedii şagnaxiin tulada şagnalai 45 proceentanь selekcioono staanciin direektorei medelde oroxo johotoi.

Şagnalgiin ene zuramii 1937 onhoo exilze 1918 onhoo xoişo şineer gargagdahan ba haizaruulhan soortnuudta delgeryylxe.

15. „Aavtorai ynemşelge" myn „soortnuudii haizaruulhanai tuxai ynemşelgii" selekcioneernyydte ba selekcioono staancanuudta ygelgii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkoomdo, sovxoozuudai ba ediee xooloi azyiledberiiin arkoomuudta myn SSSR-ei AKS-ai dergedexi Beledxelei komiteedai tyryylegşetei xamta jabuulxiinь daalgaxa.

16. Gyrenei ondoo selegcioono staancanuudta gargagdahan soortnuudhaa tusagaar hain (eliitna) yrehe gargahanai tylee selekcioono staancanuudta azaxuin tarilgiin gektaar byriiin 2 myngenei zişeegeer şagnal ygexe jabadalii togtooxo.

17. Selekcioono staancanuudai tuşaahan tusagaar hain (eliitna) yrehe jyriin yrehenhee taba daxin deegyyr centeigeer xudaldaza abxa.

18. 1937 onoi xojordoxi xaxadhaa exileed gyrenei selekcioono staancanuudii gyisedeer xolboonoi gyrenei biydzeedte oruulxa.

IV

Yrehenei xeregii erxilxe rajoonoi azaxuinuudii emxidxexe tuxai

Kolxooz ba sovxoozuudai yseenxi xubinь zil byri, tere baitagai jamarş sisteemegyigeer byxii talmaidaa soortoto yreheer xangagdadag, xarin kolxooz ba sovxoozuudai olon

(*Tygesxelenь xojordoxi niuurta*).

Oroohoto tariaanai yrehenei kylьtyyrii haiżaruulxa xemżeenyyd tuxai

SSSR-ei ARADAI KOMISAARNARAI SOVEEDAI TOGTOOL

(TYGESXEL)

xinь zilhee zilde soortogyi yreheer tarilgaa xeze baihan soortoto yrehenei praaktikii boliuulza, rajoonoi yrehenei xeregii erxilxe azaxuinuudta şilze abtahan yreheer yrehe, nei tahaguudii (zil byri SSSR-ei byxii kolxooz ba sovxoozuudai dyrbenei nege xubihaa ysoon bişii) sag yrgelze haadgyigeer xangaxa soortodo yrehenei ton naidabaritai zuramda oroxo.

20. Soortoto yrehe byteen gargalga, olonxidoo teritooriiin talaar xabaatai rajoonuudhaa tabarşahan yrehenei azalai sovxoozuudta xamtalagdahan zuramii boliuulza, kolxooz ba sovxoozuudii xangaxa johotoi oroohoto tariaanai soortoto yrehe, 100 mingan gektaarhaa deeşe bişe talmai deere oroohoto tariaa xedeg 1-3 rajoonuudii xangaxa yrehenei xeregei rajoonoi azaxuinuudta byteen gargadag bolxo zuram togtooxo.

21. Soortoto yrehe byteen gargaxiin tulada xamtadaa 678 gektaar oroohoto tariaanai talmaitai kolxooz ba sovxoozuudii todolon ilgaxii SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadii, respyyblikenyydei arkomsoveeduudii, xizaarai ba moziin gyisedxexe komiteeduudii ujalgalxa. Tiixede respyyblike, xizaar ba mozodo ilmeer xubaarilxa (mingan gektaaraar):

RSFSR— 47
YSSR— 10,
BSSR— 12,
Azerbaidzaanai SSR— . . . 4,
Gryziinei SSR— 4,
Armiaanai SSR— 2,
Tyrkmeenei SSR— 2,
Yzbeegei SSR— 9,
Tadziigai SSR— 3,
Kazaaxiin SSR— . . . 30,
Ażoovo-Cernomooroi xizaar —30
Daalьno Vostoogoi xizaar—1,
Baruun Sibiirei xizaar— . 30,
Krasnojaarskiin xizaar— . . 8,
Ordzonikiidziin xizaar— . . 13,
Vorooneziin mozo— . . . 21,
Zyyn-Sibiirei mozo— . . . 4,
Goorьkiin mozo— 10,
Baruun mozo— 12,
Ivaanoviin mozo— 4,
Kaliininai mozo— 8,
Kiirovoi mozo— 10,
Kyibeşevei mozo— . . . 30,
Kyyrskiin mozo— 18,
Leningraadai mozo— . . . 6,
Moskvaagai mozo— 13,
Oomskiin mozo— 25,
Orenbyyrgiin mozo 30
Saraatovoi mozo— 30,
Sverdloovoi mozo— . . . 10,
Xoito mozo— 4,
Staalingraadai mozo— . . 33,
Çeliaabinskiin mozo— . . 25,
Jaroslaavskiin mozo— . . . 4,
Tataarai ASSR— 18,
Başkiirai ASSR— 20,
Dagestaanai ASSR— 2,
Buriaad-Mongoloi ASSR— . 3,
Kabardiino Balkaariiin ASSR 2,
Kalmiigai ASSR— 1,
Kareeliiin ASSR 1,
Koomiin ASSR— 1,
Kriimei ASSR— 5,
Mariiin ASSR— 2,
Mordooviin ASSR— 5,
Povoolziin-Neemecyydei ASSR— 13,
Xoito-Oseetiiin ASSR— . . 5,
Ydmyyriiin ASSR— 4,
Çeçeeno-Jngyyşiin ASSR—2,
Çybaaşai ASSR— 3,
Jakuudai ASSR— 1,

YSSR-ei mozo ba respyyblikenyyd

Viniickiin mozo— 13,
Dneepropetroovskiin mozo 20—
Doneeckiin mozo— 12,
Kiijevei mozo— 15,
Odeesiin mozo— 18,
Xaarьkovai mozo— 20,
Çerniigovoi mozo— 9,
Moldaaviin ASSR— 3,

Kazaaxiin SSR-ei mozonuud:

Ak-tubiinsk mozo— . . . . [illegible],
Alma-Atiin mozo— 6,
Zyyn-Kazaxstaanai mozo— 9,
Baruun Kazaxstaanai mozo—5,
Karagandiin mozo— . . . 4,
Kystanaiskiin mozo— . . . 6,
Xoito Kazaxstaanai mozo— 9,
Urda-Kazaxstaanai mozo— . 5,

Yzbeegei SSR ei respyyblikenyyd.

Kara-Kalpaagai ASSR— . . . 1,

22. Rajoonoi yrehenei azalai kolxoozuud ba sovxoozuudai spiiskenyydii, respyyblikenyydei Arkomsoveeduudai, xizaar ba mozonuudai gyisedxexe komiteeduudai gargahan hanamza tobşoloitoigoor, ene onoi aavgustiin 15 baa xozom bişe SSSR-ei AKS-ta bataluulxii SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadii ujalgalxa.

Yrehenei xeregii erxilxe azaxuinuudii enenei urda tee baihan yrehenei azalai kolxoozuudai ba sovxoozuudai, tariaan azalai sovxoozuudai, sviooklosovxoozuudai bujuu tedenei tahaguudai dundahaa ba erxim kolxoozuudhaa şilen tyyze oloxii SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadii ujalgalxa.

23. Şilen tyyze oldohon rajoonoi yrehenei xeregii erxilxe azaxuinuudai, zarim azaxuiji kolxoozuud, sovxoozuud ba agronoomuudai zyghөө xolodxon zailuulza bolxo baihaniii xaraadaa abxiin tulada, tedenei spiiskii zybxen xelsexiin tulada ijyyliin 10-haa xozom bişe niutagai gazeetanuudta tunxaglaxii SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadii ujalgalxa.

24. Rajoonoi yrehenei azalai kolxoozuud SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadai soortiin xeregii erxilxe Glaavna Ypravleenitai xehen doogovoroi johoor iime xemzeenyydii abxa johotoi baihaniii togtooxo:

a) Gyrenei selekcioono staancahaa abhan tusagaar hain (eliitna) yrehөө, tyryyn yrehenei tahagta, hyyleerenь өөriingөө azalai niite tarilga soo ysxexe;

b) Tariaanai hain soortii ylөөze, muujiinь tyyze xajaxa;

c) Yreheneigee tariaanai urgasii gyisedeer kondicioono janzaar SSSR-ei Gazartariaalangai arkomaadai soortiin xeregii erxilxe glaavna ypravleeniiin sklaadta tuşaaxa johotoi.

25. Rajoonoi yrehenei azalai kolxoozuudta dorodursagdahan xyngeleltenyydii ba ylyy deere erxii olgoxo:

a) Tariaa tuşaalgiin zuramaar yrehenei azalai kolxoozuudhaa abtahan soortoto yrehii jyriin tariaanhaa xojor daxi yneteigeer xojordugaar reproduukciin sengeer tylexe;

b) Yrehenei azalai kolxoozuudai tariaa tuşaalga ba natuur tyleberihөө gazaaguur gyrende tuşaahan soortoto yrehenei 40 fyyntenь 55 fyynt jyriin kondicioono yrehenөөr tensyylegdeze andaldagdana;

c) Yrehenei azalai kolxoozuud zil byri tusagaar hain (eliitna) yrehe, tereniii ysxexiin tulada gyrenei selekcioono staancahaa proceentgyigөөr urihaar abna;

ç) Yrehenei azalai kolxoozuudai agronoomuudai gargaşanuud gyrenei daaşada abtana.

26. Rajoonoi yrehenei xeregii erxilxe azaxuinuudai ujalganuudii dyyrgeze baihan sovxoozuudai tuşaahan yrehenyyd xojordugaar reproduukciin sengeer tylegdene.

27. 1938 ondo yrehenei byteelgiin tysebii zoxiooxodoo, yrehe ariigaxa ba seberlexe şuxala xeregtei maşiinanuudii kleiverei ba liiceerniin yrehe seberlexe maşiinanuudii ba yrhe seberlexe mexaniziiravalhan maşiinanuudii, myn yrehenei laboratooriiin ba selekcioono staancanuudai tyxiөөrelgenyydei byteelgii xaraadaa abalsaxii SSSR-ei xynde azyiledberiiin arkomaadta, gazartariaalangai arkomaadta, sovxoozuudai arkomaadta ba beledxelei komiteedta duradxaxa.

V

Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei foondo tuxai

28. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei foondodo yrehenei tariaa erxiledeg rajoonuudai azaxuinuudhaa zil byri 30 milioon pyyd tariaa beledxexii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

29. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei soortiin sostaavii zil byxende tensyyritei soortiin şalgaltii SSSR-ei Arkomsoveedta bataluulxii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

30. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei foondohoo sovxoozuudai ba kolxoozuudai soortoto yrehenei tarilgiin uçaastogta xereglexehee bişe, jamarş ondoo xeregselde gargaxa jabadalii xorimzolxo.

31). Oroohoto kylьtyyrii gyrenei soortoto foondodo xadagalxiin tula 1937, 1938 ba 1939 onuudta byxii rajoonuudai yrehenei tariaa erxiledeg azaxuinuudaar yrehe ariilgalga, xadagalalga, xataalga ba sovxoozuud bolon kolxoozuudai yrehenei tarilgiin uçaastogta elьgeexede zoxid taaruu gyrenei sklaaduudii baiguulxa ba xeregseleer xangaxii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

32. SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai soortoto yrehenei glaavna ypravleeniiin sklaadhaa soortoto yrehe elьgeexedee ploombodohon meşoog byxendөө „soortiin gerşelelgetei" eneendee todorxoi zaaxadaa: soortiin nere, soortiin seberlelge, yrehenei tariaa erxilexe rajoonoi azaxui, tereende yrehenei urgahanai, selekcioono staanca, yrehenei tariaa erxilexe rajoonoi azaxuihaa abtahan yrehe ysxexiin tulada baiguulxa.

33. Kolxoozuudta, sovxoozuudta „Soortoto baihaniinь" tylөө, xerbee tariaanainь „Soortoto baihaniinь" SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai ba ASSR-ei Arkomsoveedai dergedexi beledxelei komiteedai togtoohon foormiin johoor „Soortiin ynemşelgeer" bolgogdohon baigaa haanь ceentnerei dunda zişeegeer 3 tyxerig mynge nemelte ygexe geze togtooxo.

VI

SSSR-ei Gaztarkoomai oroohoto kylьtyyriin xeregii erxilexe Glaavna sortovoi Ypravleeni tuxai

34. SSSR-ei Gaztarkoomdo oroohoto kylьtyyriin xeregii erxilexe Glaavna sortovoi ypravleeniii bii bolgoxo, tende gyrenei seleekciin staancanuudai tahag, rajoonoi yrehe ysxeberiiin azaxuinuudai tahag, oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei foondiin xeregii erxilexe ypravleeni gexe zergiin sostaavtai baixa.

SSSR-ei Gaztarkoomoi oroohoto kylьtyyriin xeregii erxilexe Glaavna sortovoi ypravleenida iime xeregyydii daalgaxa gexede:

a) oroohoto tariaanai seleekciin gyrenei staancanuudii emxidxexe ba tedenei xydelmeriii xytelberilxe;

b) rajoonoi yrehenei azal erxilxe azaxuinuudai xydelmeriii emxidxexe ba xytelberilxe;

c) oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei foondii medeze zaxiraxa.

VII

Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondo tuxai

35. Gandalga, xyldelge ba uhanda gemtelgehee kolxooz ba sovxoozuudai yrehenei uçaastog deerexi tarilgii mynxelxiin tulada, 1937, 1938 ba 1939 onuudta 80 milioon pyyd oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei xubaagdaxagyi foondo baiguulxa.

36. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondo emxidxexe kylьtyyre ba soortooronь ilga barilhan tysebii SSSR-ei Arkomsoveedai batalamzada tabixii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaad ba SSSR-ei AKS-ai dergedexi beledxelii erxilxe komiteedii ujalgalxa.

37. Ene foondodo 1937 onoi urgasahaa 30 milioon pyyd, terenei 15 milioon pyydii „Zagotzernoogoi" şugamaar, 5 milioon pyydii SSSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaadai şugamaar xaaxa.

38. Soortoto tarilgiin haimuujinь şalgaza ilgaxa ba zarim negen soortnuudai yne sengei medeetei taaruulan ene 20 milioon pyydii kylьtyyre, soort ba beledxexe rajoonuudtanь xubaarilhan sostaavii 10 xonogoi bolzor soo SSSR-ei Arkomsoveedai batalamzada tabixii SSSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaadta daalgaxa.

39. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondii xadagalxa xeregii, SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadai oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondiin Ypravleenide daalgaxa.

40. 1937, 1938 ba 1939 onuudai torşo soo ene foondii xadagalxiin tulada, 80 milioon pyyd bagtaxa tuxaişalan tyxieerhen elevaatornuud ba sklaaduudii bariuulxii SSSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

41. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondii xadagalxa sklaad ba elevaatornuudai dislokaacalgii SSSR-ei Arkomsoveedai batalamzada oruulxii SSSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaadii, SSSR-ei AKS-ai dergedexi rezeerviin komiteedii ba beledxelei komiteedii ujalgalxa.

42. Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondii imagta SSSR-ei AKS-ai togtooloor gargaşalxa, gargaşalhanaa xysөөxe ba yrehii şinelen helgexe jototoi.

Oroohoto kylьtyyriin soortoto yrehenei gyrenei mynxelelgiin foondii baiguulxa ba xysөөxiin tulada, yrehenei sovxoozuudai gargahan yrehii tyryyşiin eelzeende xereglexe.

VIII

Kolxoozuudta ba sovxoozuudta oroohoto tariaanai yrehenei tarilga xexe uçaastoguud tuxai

43. Kolxooz ba sovxooz bydende oroohoto kylьtyyre byriier xamta 13 milioon gektaar talmai deere yrehenei tarilga xexe uçaastoguudii bii bolgoxii SSSR-ei Gaztararkoomii, Sovxoozuudai Arkomaadii, Edieexoolei Arkomaadii, respyyblikenyydei Arkomsoveeduudii, xizaarai ba moziin gyisedkoomuudii ujalgalxa zuuraa tereenei respyyblike, xizaar ba mozonuudta eneenei daraaxi johoor xubaaxa gebel (mingan gektaaraar):

RSFSR— 9361
YSSR— 2300
BSSR— 250
Azerbaidzaanai SSR . . . 80
Gryyziin SSR 81
Armiaanai SSR 36
Tyrkmeeniiin SSR 19
Yzbeegei SSR 135
Tadziigai SSR 55
Kazaaxiin SSR 700
Kirgiizei SSR 80
Azoovo-Çernomooroi xizaar 700
Daalьno Vostoogoi xizaar .120
Baruun Sibiirei xizaar . . 700
Krasnojaarskiin xizaar . 160
Ordzonikiidziin xizaar . . . 28[illegible]
Vorooneziin mozo 532
Zyyn-Sibiirei mozo 115
Goorьkiiin mozo 200
Baruun mozo . . . . 25[illegible]
Ivaanoviin mozo 10
Kaliininai mozo 150
Kiirovai mozo 25
Kyibeşevei mozo . . . . . 6[illegible]
Kyyrskiin mozo . . . . . . 38[illegible]
Leningraadai mozo 150
Moskvaagai mozo 35
Oomskiin mozo 350
Orenbyyrgiin mozo . . . . 46[illegible]
Saraatovai mozo . . . . . 50[illegible]
Sverdloovai mozo 240
Xoito mozo . . . . 10[illegible]
Staalingraadai mozo . . . 50
Çeliaabinskiin mozo 43
Jaroslaavskiin mozo 9
Tataarai ASSR . . . . . . 40[illegible]
Başkiirai ASSR 420
Dagestaanai ASSR 40
Buriaad-Mongoloi ASSR . . 45
Kabardiino-Balkaarai ASSR 20
Kalmiigai ASSR 2
Kareeliiin ASSR 4
Koomiiin ASSR 5
Kriimei ASSR . . . . . . 10[illegible]
Mariiin ASSR . . . . . . 50.
Mordooviin ASSR . . . . 100.
Povoolziin Neemecyydei ASSR . . . . . . 200.
Xoito-Oseetiiin ASSR . 10.
Ydmyyrtiin ASSR . . . 90
Çeçeeno-Ingyyşiin ASSR 30
Çyvaaşai ASSR 70
Jakuudai ASSR . . . 10

YSSR—ei mozonuud ba respyyblikenyyd:

Viniickiin mozo . . . . 250.
Dnepropetroovskiin mozo . 400.
Doneeckiin mozo . . . 310.
Kiijevei mozo . . . . 300.
Odeesiin mozo . . . . 370.
Xaarьkovai mozo . . . 350
Çerniigovoi mozo . . . 170.
Moldaaviin ASSR . . . . 50.

Kazaaxiin SSRei mozonuud:

Aktiybiinskiin mozo . . 60.
Alma-Atiin mozo . . . 80.
Zyyn—Kazaxstaanai mozo . 140.
Baruun — Kazaxstaanai mozo . . . . 70.
Karagandiin mozo . . . 40.
Kystanaiskiin mozo . . 100.
Xoito—Kazaxstaanai mozo 150.
Urda—Kazaxstaanai mozo . 60

Yzbeegei SSR-ei respyyblikenyyd:

Kara Kalpaagai ASSR . 3.

44. Uhalagdadag gazartai kolxoozuudii ba sovxoozuudii tereenei yrehөө elbeg jixeer urguulxa xeregte xereglegtii geze duradxaxa.

45. Yrehenei tarilga xexe uçaastogtaa rajoon soogoo erxim gegdeze şilegdehen hain yrehe tarixa, tere tarilga deerexi bog burtag ybehe tyyxe, myn tereenşelen urgasiinь tusagaar xuriaaxa ba yrehenei uçaastoghaa sugluulhan tariaagaa tusagaar xadagalxa jabadalii xangagtii geze sovxoozuud ba kolxoozuudta duradxaxa.

46. Namar tarigdaxa tarilgadaa niodonon zilei (xur) tariaa beledxexiin tulada xojor zil soo kolxoozuudta yrehenei foondonuudii sugluulxa jabadalii xangagtii geze SSSR-ei Gaztarkoomii xara şoroitoi bişe poolosiin xoito xubiiin xizaarnuudai ba mozonuudai gyisedkoomuudii ujalgalxa (Xoito mozo, Koomiiin ASSR, Leningraadai mozo, Kiirovai mozo, Sverdloovsklin mozo, Ydmyyriiin ASSR, Mariiin ASSR, Kareeliiin ASSR, Jakuudai ASSR, Goorьkikiin, Kaliininai, Ivaanovai, Jaroslaavskiin Baruun, Oomskiin mozonuudai, Baruun-Sibiiriiin xizaarai, Zyyn-Sibiiriiin moziin, Krasnojaarskiin ba Daalьno-Vostoogoi xizaarnuudai, Çyvaaşai, Başkiirai ba Tataarai ASSRei xoito xubinuudanь).

47. Kolxoozuudai ba sovxoozuudai yrehenei uçaastoguud deerehee abtahan oroohoto tariaanai yrehii tarilgahaa bişe ondoo jamarş xeregte gargaşalaa haa zemeteniii nege zil xyrter bolzoroor tyrmede xaaxa gy ali 2 zil xyrter bolzoroor baalaltiin xydelmeri xyylxe geze togtooxo.

IX

Yrehenei ba seleekciin azalai agronoom kaadrnuud—semenovooduud ba selekcioneernyydii beledxexe tuxai

48. Moskvaagai, Temiriaazevai neremzete xydөө azaxuin axadeemi, Leningraadai, Goorьkiiin Vorooneziiin, Saraatovai Oomskiin, Odeessiin, Xaarьkovai, Beloryysiiin ba Kraasnodaarskiin xydөө azaxuin instityydyydei agronomiis fakylьteeduudta 1937-1938 onuudhaa ekilze seleekce ba yrehenei azalai tahaguudii bii bolgoxo.

Deere dursagdahan xydөө azaxuin instityydyydte huralsalai 3—daxi kyyrsehee exilze, seleekce ba yrehenei azalai specilizaacii oruulxa.

49. Byxii agronomiis deede hurguulinuud ba fakylьteeduudta şeleekce ba yrehenei azalii zaan hurgalgii 600 çaas xyrter yrgedxexe bolon seleekce ba yrehenei azalii zaaxa kyyrsii xydөө azaxuin teexnikymyydei huralsaldaj oruulxa.

50. Oroohoto kylьtyyriin talaar gyrenei soorto şalgaxa uçaastoguudai erxilegşeer xydelmerilze baihan agronoomnuudii yrehenei azalii erxildeg sovxooz ba kolxoozuudai agronoomuudii hurgaxiin tulada seleekce ba yrehenei azalai tusxai kyyrsil xydөө azaxuin deede hurguulinuud ba gyrenei staanciin dergede 1937 ba 1938 onoi ybelnyydei turşa soo emxidexii SSSR-ei Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

51. Yrehenei hai-muujiinь şalgaxa (aprobaaca) deere xydelmerildeg agronoomuudii, elevaatornuudai ba sklaadnuudai, xydelmerişedei, yrehenei hai-muujiinь şalgaxa ba soortoto tariaaji zybөөr xadagalxa xeregte hurgaxiin tulada kyyrse emxidxexii SSSR-ei AKS-ai dergedexi beledkelei komiteed ba SSSR ei Gazartariaalangai Arkomaadii ujalgalxa.

X

1937 onoi namarai ba 1938 onoi xabarai tarilgada soortoto yrehenei resyyrsii xereglexe talaar jabuulxa xemżeenyyd tuxai

52. 1937 onoi namar ba 1938 onoi xabar soortoto tarilgii yrgedxexedөө, gyrenei foondodo nemelte bolgon 1939 onoi urgasahaa gyrenei togtoohon ysloviiin johoor „Zagotzernoogoi" beledxelde 100 milioon pyyd yrehe soorto haintai yrehenhөө tariaaşanai soortgyi yreheer helgexe.

53. „Zagotzernoogoi" pyynktede oruulagdahan soortoto tariaanai ynemşelgetei hain soortiin yreheer xangaxii SSSR-ei Gaztarkoomii ujalgalxa.

54. Sovxooz, kolxoozhoo oruulagdahan soortoto yrehenei ynemşelgetei tariaaji xadagalxa gazarnuudaar xangaxii SSSR ei AKS-ai dergedexi Beledxelii erxilxe komiteedii ujalgalxa.

55. „Zagotzernoogoi" ba „Gosortfoondiin" elivaatornuud ba sklaaduud deere soortiin ynemşelgetei eldeb janziin soortiin tariaanuudii ba myn tereenşelen soortoto tariaaji soortogyi tariaantai xolixo xudxaxa jabadal bolbol toigoin xereg geze xeheegdexe, zemete niuurnuudii xojor zil xyrter tyrmede xaaxa gy, ali gurban zil xyrter baalaltiin xydelmeri xyylxe geze togtooxo.

56. Yrehenei hai-muuji şalgaxa (aprobaaciin) medeenyydei yndeheer „Zagotzernoogoi" sklaaduud deere broonido oroxo baihan soortnuudii ilgahan neriin temdeg respyyblike, xizaar, mozo byxende xubaaza zoxioogood, SSSR ei Arkomsoveedai batalamzada tabixii SSSR ei Gaztarkoomdo ba SSSR-ei Arkoomsoveedai dergedexi Beledxelii erxilxe komiteedta duradxaxa.

57. Gyrenei urda eөriingөө ujalga gyisedxehenei hyylde yldehen ynetei hain soortnuudai yrehe beledxelii tere soortoto yrehe 40 fyynte tusaahanai tylөө 50 fyynte şirei tariaa kolxoozdo ygexe yloovitoigoor jabuulxiin tulada SSSR ei Arkoomsoveedai dergedexi beledxelii erxilxe komiteedai resyyrse soohoo 10 milioon pyyd xyrter tariaa broonido yldөөxe.

SSSR-ei Gaztarkoom ba SSSR-ei AKS-ai dergedexi beledxelii erxilxe Komiteeditei ene yrehenei foondii xereglexe tysebii respyybiike, xizaar, mozo byride xubaaza ba soorto-soortoor ilgaza zoxioogood, aavgustiin 10—haa oroitongyi SSSR-ei Arkoomsoveedai batalamzada tabixii ujalgalxa.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe V. MOOLOTOV

SSSR-ei AKS-iin Xeregii erxilegşe M. ARBYYZOV.

Moskvaa Kreemlь. 1937 onoi ijyyniin 29.

SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe urihalamza bolbol manai Ulaan Aarmiin xyse şadalii ulam jixeer bexizyylne

SSR Xolboonoi Oboroonii bexizyylxe urihalamzii amzaltataigaar taraaja.

Exe oronoigoo oboroonii bexizyylxe jabadal—manai ujalga myn

Bi bolbol, 1911 onhoo exileed mynøø xyrter bagşiin xydelmeride xydelze jabanab. Xaanta zasagai baixa yjede bagşanarai azal jamarş xyndegyi, xa1in xaşagdaxa muuşaluulxiin jixeer muuşaluulza daralagdan baidag hen.

Mynøø Ogtiaabriin revoliyyciin aşaar sengeleg xyxiyyn baidaltai boloobdi. Mynøø bagşanar xydelxedøø arad zondo xyndetei baina.

Soveed socialiis respyyblike dotor xydelze baixadaa Exe oronoigoo oboroonii bexizyylxe jabadal—bidenei ujalga myn geze haisa medenebdi.

SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza gargaxa tuxai Zasagai togtool gargahanii duulaad, jixeer bajarlaza, 500 tyxerigei urihalamza zaxihan bainab.

Exe oromnai ulam bexizeze, jamarş xari gyrenei aagentnuud bolood bişe bişeş daisadta diildexegyi, xarin tedende şanga xariuu ygeze şadaxa aguu jixe xysetei bolon ulam byri bexizeze baina.

Xydøø azaxuin Komuniis deede hurguuliin bagşa
ABAŞEEJEV

Şine urihalamza bolbol daisadai xargiiji xaaxa

Buriaad-Mongol Gyrenei xele literatuuriin ba istooriiin instityydei kolektiiv miitinge xeze, SSSR-ei oboroonii bexizyylxe şine urihalamza gargaxa tuxai zasagai gazarai togtoolii duulaad, tus togtoolii xaluunaar haişaan, manai Exe orondo buugai xysøør dobtolon oroxii zabdagşadta şine urihalamza eris xariuu yxe ba tede daisadai xargiiji ogtolon xaaxa geze rezoliyyce soogoo bişehen baina.

Ijyyliin 3-ai yder instityydei 16 sotryydniguud 4955 tyxerigei urihalamza zaxiżii bişyylbe.

N. ALTAIN.

Exe oronhoo urbagşa şpioonuudta xatuu xariuu

(Xorihoo telefoonoor).

Ijyyliin 3-da Xoriiin aimagai ceenterte aimagai aktiivuudai suglaan bolzo, tere suglaanda xamta 28 xyn suglarhan daina. Suglaanda xabaadagşad SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza gargaxa tuxai zasagai gazarai togtoolii duulaza, urihalamza taraalgii aimagai byxii somon, kolxoozuudta yrgeneer jabuulxa geze tusxai naidalgatanarii jaaralaar tomilon gargaba.

Ijyyliin 3-da Xoriiin aimagai gyisedxexe komiteedai kolektiiv xamta 32 xyn 9875 tyxerigei urihalamza zaxiba.

Dam Żam.

„SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe“ urihalamzii taraalgiin jabasa tuxai.

1937 onoi ijyyliin 3 ai medee

Kolektiivuudai nere	Urihalamza zaxihan xynyydei too.	Zaxihan urihalamzanь (tyxerigøør).
1. Ulaan-Yde goorod . . .	546.	195260
2. Parovooz-Vagoonoi za vood	5237	1397410
Xamta . .	5783.	1592570

AZAGLALTA: 1. Aimaguudhaa medee abaadyi baina.
2. Goorodoi olonxi kolektiivuudai medee oroodyi.

Gostrydsberkaasa №301.

Soveedai lioodçiguud Nьjyy-Joorkdo

Nьjyy-Joork, 30 (TASS) Soveedai lioodçiguud Nьjyy-Joorkdo jirebe. Vokzaal deere xeden mingan zon suglarza Soveed Xolboonoi geroinuudii ugtaba. Suglarhan zon geroinuudta ton jixeer bajar xyrgeze sesegyydii teden teeşe şedebe. „Soveed Xolboon mandag! Soveed lioodçiguud mende amar!“ geze suglaragşa zon xaşxaraldaza Moskvaa—Xoito polius—AXŞ marşruudaar geroiligoor niidegşedii ugtaba.

RESPYYBLIKIIN XYYGEDEI OLIMPIAADA

Uran haixanai xygzelte

(Olimpiaadada xabaadagşadai bişeghee).

Buriaad-Mongoloi Respyybliikiin niislel Ulaan-Yde goorodto bolzo baigaa xyygedei uran haixanai olimpiaadada Jaruuniin aimaghaa 23 bagaşuul jireebdi.

Bide bolbol ene olimpiaad deere edir leeninşuudai dundahaa burgilan garza baigaa uran zoxiooloi xyse şadalii xaruulxa geze jireed, olimpiaada deere øøhediingøø yzyylelnyydii tyryyşiin yder xaruulaad bainabdi.

Ene zuuraa, bişe aimag, rajoonuudhaa jirehen edir talaantatantai tanilsaza, tedenei yzyylelgenyydii xaraad baixadaa, tedenei dyrşel ba ziseeji xalan abxa jabadalda neliecdgyi nemeri ba bajalig nøøse bolxonь lab.

Z. Cedebei.
D. N. Cedenei.
S. D. Badmiin.

(ŞARAAPOVAI ZURAG)

„Sengeleg xyxiyy edir nahanai tyloo nyxer Staalinda bajar!.

Pioneernyydei xojordugaar olimpiaadiin neelte deere

Ijyyliin 2 oi ydeşiin 5 çaasta Ulaan-Ydiin pioneernyydei baişan soo respyyblikiin xojordugaar pioneernyydei olimpiaada neegdebe. Pioneernyydei baişangai zaal soo oroin 4 çaashaa 5 çaas xyrter Buriaad-Mongolo Respyyblikiin 18 aimaguudhaa jirehen 200 garan pioneernyyd ba goorodoi byxii organizaacanuudai tylөөlegşed suglarba.

Suglarza jirehen edir ailşadai urdahaa „sengeleg xyxiyy edir nahanai tyløø nyxer Staalinda bajar!“ gehen loozong bygediin hanal bodolii bejedee şingeen ugtana. Udalşgyi, BK (b) P-iin MK ba komsomooloi mezkoomoi nerehee nyx. Adaamşikova olimpiaadii neexiingee urda tee, byxe bagaşuudta bajar xyrgebe.

Manai edirleeninşedei uran haixanai 2 dugaar olimpiaada bolbol Staalinai şine Konstituuciin yjede, gurbadugaar taban zilei tysebte oroxiin exinde, soveedai geroilig baatarnuudai Xoito poolisii ezemdehen gaixamşag yjede toxioldobo,—geed olimpiaadiin urda tabigdahan jixe zorilgonuudii tododxon xelexeteigee xamta,—bide bagaşuulda zargalta xyxiyy baidalii olguulhan nyxer Staalinda bajar,—geed dyyrgexedenь jireedyi sagai geroinuud bolxo edir leeninşuud uraa xaşxaran, aliga taşaza nyxer Staalinda daxin daxin bajarii xyrgebe.

Udaaluulan, nyx. Kriigelь olimpiaadiin zyriin nerehee naadanai gurimii xeleze ygebe —Respyyblikiin xyygedei uran haixanai xojordugaar olimpiaadiin programmiin exinde Jaruuniin aimagai pioneernyydei yzyylelnyyd bolno,—geze sonosxogdobo. Tyryyşiin noomerto edir garmoniist Şminkoov Żeeni gegşe garmooni deere xeden duu udaalaraa duulaxiin xamta, „xyxiyy xyygedei maarş“ naadba. Tere yjedenь kygzemei ajalgan doro negen adaliaar xubsalahan aarmiin byxii pioneernyyd hubarildan garaza, fiskylьtyyriin 5 ondoo noomernuudii xaruulba.

Jaruuniin bagşuulai xaruulhan honirxolto olon noomernuudai dunda Cedenei Sooni (11 nahatai, 5 klaasai huragşa) xongioo haixan xoloigoor „Nabşa s seg“ geze duu luulahanaigaa hyyleer „ugtamza“ geze şyleg oros xelen deere xelebe. Myn 13 nahatai oros basagan Sozoonova Żgedeg, nyxer“ „barxiraa basagan“ zerge şylegyydii unşaba.

Tereneı hyyleer Bigyyrei aimagai bagaşuul uran naixanai 20 garan noomer xaruulba.

Tedenei naadalgiin dunda øøhediingøø zoxioohon „Xara gyreehen“ geze bişixan zyzegii Cedebei, Zodbiin ba Abiliin gegşed xaruulxadaa, naadalgaar jixe şadamgai ba berxeer yzyylhen baina. Cadena, Cedebei gegşe „urda uula“ ba „Doodoxon ongostoi“ geze duunuudii gansaaraa duulaxadanь olon niitede haişaagdan yzegdebe.

Ene aimagai Sardiinov geleg limbe deere „Nabşa seseg“ ba „10 zil“ geze duunuudii ajalgalaza, olon bagaşuulii neliecdgyi honirxuulaa.

B. N. Darzajiin.

OLIMPIAADIIN YDEREI TEMDEGLELHEE

Ijyyliin 3

Ygleenei 10 çaashaa ydeşiin 3 çaas boltor Booxon, Bargazan, Alair, Aga, Kabaansa, Zagrai ba Zediin aimaguudai bagaşuul øøhediingøø noomernuudii xaruulaba. Ede aimaguudai dundahaa Zagarain aimagai bagaşuulai xaruulhan zyil zyilnyyd bişe bişe aimaguudaixide oroxodoo, nelieedgyi xystei ba honirxoltoi baigaa. Ilangajaa, taansa, fizkylьtyyre akrabaatikaar profeciaalь na naadagşadhaa dutaxaar bişe baiba.

Edenei xaruulhan honirxolto zyilnyyd bolbol tişe olon bagaşuudta ynete nøøse bolzo ygene.

Myn, Alairai, Bargazanai aimaguudai pioneernyyd hainaar naadaza yngergehen baina.

Gebeş, Booxonoi aimag bolbol Respyyblikiin olimpiaadada beledxel muugaar jabuulhanhaa burgilan garza baigaa şadabariii xysed xaruulaza şadaagyi gebel buruu bolxogyi. Gansal „troika“ geze taansada boozoşon bolzo naadahan Xalmaşkeejeva hainaar naadaa.

Z. Nikolaajev.

(Ulaan-Oronoi aimagai Tabtaanain xysel bişe dunda hurguuli)

Haixan Konstituuca

Grazdaniiiin byxen bidende
Haixamşag erxii ygehen
Iansal manai oronoi
Iajjiata haixan Konstituuca.
Azalai, amaraltiin, erdemei
Agnu jixe erxeteibdi.
Gazarai zurgaanai tabandanь
Gansaş iimii orongyi.
Xuralgiin selieeni.

(ŞARAAPOVAI FOTO).

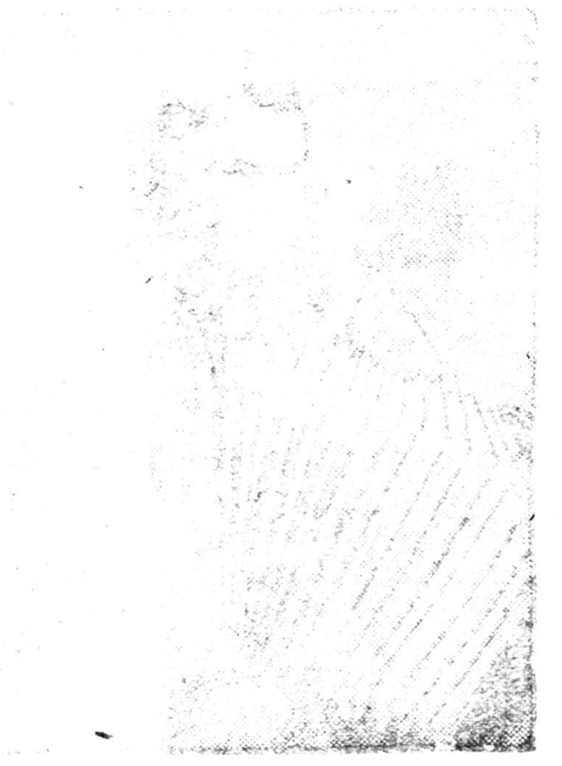

ZURAG DEERE: Seleecki T.—garmoniist (Zediin aimagai Gegeetein hurguuli).

D. N. Cedenei.

Bulag

Xada uula
Xybşe gazarbaa,
Şuluun ganga
Şiberei ojoorhoo
Şenxir xyxe
Seber uhaar
Boldog şabar
Bular gazaraar,
Tebseg toxoi
Teberin gediron
Ergi xabsagai
Elehen şuluugaa
Ugaan elьben
Urdaa bulag.

(ŞARAAPOVAI FOTO)

ZURAGD EERE: Şagdyy rovX—lımbeşen (Zediin aimagai Derhetiin hurguuli).

ŞPIONAAŻ

Byrzyaazin gyrenyyd bolbol øøhei øøhediingøø xooron do temesexe temeseldee şpioonuudii, xorologşodii ba alal gaşarii yrgenøør xeregledeg baina Xariin eldeb oronuudta, barigdahan şpioonuudai syyd bolzoi baixadaa şpionaazai jixe yrgenøør jabuulagdaza baihanii xaruuldag baixa jym Kapitaliis gyrenyyd byxen şpioonuudai tusxai aparaadtai baidag. Tomo tomo kapitaliis gyrenyyd xeden mingan ba xeden arbaad mingan şpioonuud, xorologşod ba alalgaşadtai baixa jym.

Tere baigaai, sereg dainai ygi ba kapitaliis aarmiin jamar jabadalga xeegyi yjede, kapitaliis gyrenyydei şpioonuud oerigøø hyidxel xoro bolgiin xydelmeriii zogsoodog gyi baina. Edenei zarimaniiinь dailaldaxa magad daisanaigaa aragşa tulanьs orooo terenei xeze baihan seregei beledxel ı medeeliin ba øøde beledxeldenь hara tabig lataxiin hedelge gargadag baina. Şpioonuudai gazar gazar zubliinь, jamarş kapitaliis gyren haa øøriingøø "xari ba sojuuzniguudai aragşa oroxo elsgeedeg baixa jym. Kapitaliis oronuud dotor „xariuu ba sojuuzniguud“ baigaa bagaar xaa tigelsedeggyi, øøriigøø şpioonuudai medeesenei tusgaarlaxiin“ naiduul gazaa yrgenøør elsgedeg jym. Ymyne ziin tagnuulai tuxai tagnuulai tusxai şpioonuudai jabuulgii jixeer adagladag ba tedeenei tysebii eliryylxii oroldodog baina. Iime aagentnuud bolbol koontrtagnuul şad geze neretei. Byrzyyaazin gyren byxen xeden olon tooto koontrtagnuulşadtai baidag.

Byxe delxein şine imperiaaliis daiji zoriuuta sedxileer beledxeze baihan gyrenyydei şpioonoi aarmi bolbol ylemze jixe edibxitei baidag. Iime gyrenyydte nen tyryya Germaani Japoon xojor orono. Zygøør bişeş byrzyyaazin gyrenyyd tedenhee geegdexegyi geze oroldodog. Zişeexede Ameerikiin xolbooto ştaaduudta japoonoi ton olon tooto şpioonuudai jabuulga xeze baibal myn Ameerikiin şpioonuud japoondo dyyren baidag. Fraanca ba Aangalida Germaaniin şpioonuud jixe olon. Zygøør Fraanciin ba Aangaliin tagnuulnuud tedeenhee dutaxagyi ji oroldodog baina.

Şpioonuudai jabuulganь ton jixe niuusa baidag. Byrzyyaazin gyrenyyd ene niuusajaa jixe nariiar saxidag baina. Zybxenle xeden olon zilei yngerhen xoino eli boldog baixa jym. Urdanь şpioon baigşadai, xoxom bolhon xoino xuuşanaigaa jabuulganuudii xøøredeg, gazeedta ba zurnal deere bişedeg bolon nom debter bolgozo gargadag jabadal yşøøn bişe baixa jym. Tiime deerehee şprioonuudai jabuulgatai hainaar tanilsaxiin tulada xuuşanai materiaalnuudii xeleglexe jabadal olonxidoo gardag bai. na.

Byxe delxein imperialiis dainai yjede baruun froont doxi Germaaniin seregei negen koorpusii komaandalagşiin dergede negen zaluuxan majoor alba jabuulza baihan baina. Axalagşanariinь tereenei xeşeeltei ba şadabaritai baihan tula tereenii jixe ynteide segnedeg baigaa. Spaangoorod o ebei xelsee xelgede ene oficeer Germaaniin tyløølegşe bolzo oşohon aad gente ängliimaanuudai tula orou orşoxodonь Germaaniin seregei komaandavani jixeer gaixahan ba xoroo busalhan jym! Meden gexedenь xeşeeltei zaluu majoor bolbol dainai exilxehee byri urda tee Germaani oşohon ba Germaaniin aarmida aibanda orohon Aangliin şpioon baihan baigaa. Dainai yje soo ene şpioon Germaaniin ştaabta huuza baixadaa Aangliin tagnuulda sag yrgelze medee xyrgeze baihan baina.

Ene isşee bolbol şpioonuudai daisanaigaa aarmiin xomaandalxa tuşaalnuudta şurgan oroxii xysedeg oroldodog baihanii xaruulna. Żarimdaa edener bolbol øøhedøø bagaa xajataraa eliryylegdeegyi yledeg baixa jym. Zygøør şpioonuud olonxidoo koontr tagnuulda barigdaşadag baigaa. Tiigeed baixadaa edende yxelhøø bişejyyme xylieegdexegyi baigaa.

Byxe delxein imperialiis dainai bolxiin urda teexene Aavstriiin ceenzornuud aavstriiin niislel Veene goorodoi glaavna poocţada bişegyydii zadalza baunşaza yzexedøø xarihaa jirehen xojor bişegte hezeg tyrehen baina. Tereen soonь „erilte xe terenь“ geze aadresalagdahan myngenei perevood baihan baigaa. Koontr tagnuulşad ezediinь xed baiharii eliryylxe geze şidxehen baina. Pooçtodonь oirooxono, baihan poliiciin tahagta koontrtagnuulai xojor aagentnuud sag yrgelze dezyyrelze baihan baina. Pooçta ba poliiciin tahag xojor xoorondoo tusxai temdegeer medelsexe johotoi baigaa. Ton bolgoomzotoi ezenei myngøø jirexe abtaran aagentnuud xojor hara xaxai xyliceehen baina. Tiigeed, bedereeşed myngenei ezenii bariza şadaagyi. Gansaxan le xozomiinь bederilge xeze myriere orohon baina. Myngenei ezen bolbol Aavstro—Veengriin aarmiin negen seregei ookrugoi seregyydei ştaabai naçaalьnig poltoobnig Reedlь gegşe baihan baina. Reedlь bolbol Aavstro—Veengriin aarmiin komaandiin tuxaalda baixa zuuraa, negen doro orosoi xaanta zasagai şpioon baihan baina. Seregei tagnuulai naçaalьnig baihan tula Reedlь aavstriin şpioonuudii jixe olonoor elsgeed, xaanta zasagai aagent tuladan, tere doroo şpioonuudaiga nerenyydii orosoi xaanta zasagta medeeseze ygedeg bai gta Eliryylegdehen şpioon eşyyriteigeer syydlyylxehee ba zai laşagyi buuduulza aluulxahaa zaisaza bejee xorolozo alahan baigaa.

Orosoi xaanai şpioon Reedlь bolbol aavstro—veengriin aarmiin deede komaandovaniin tuşaalda 10 zil soo togtozo şadahan baina. Ene bolbol şpioon ba xorologşodoi jamar berxe şadamaraar bejee baglan dailahad baixa şadadagii gerşelte ygene.

Tagnuulai oorganuud şpioonuudii tusxai hurguulida hurgadag baina. Imperialiis dainai yjede aliş taladanь şpioonuudai jixe olon hurguulinuud xyleize baigaa hen. Şpioonuudai negen medeeze hurguulii germaaniin tagnuul Beelьgiin laigaar alhan Antveerpen goorodto emxidxehen baigaa. Ene hurguuli jixe dyrişeltei instryykternuud, delxei deerexi byxii aarminuudai xubsahanai ianzanuudhaa exileed, koraavinuudai modeelьnuud xyrter—tuxala xeregselnyydeer gyised tangagdahan baidag hen. Antveerpenskiin hurguuliin kyrsaantnuud gurimtala ogto gadaggyi ba tere baitagai øøhediingøø tahaguudhaaş gadaggyi şaxuu, heje bejees xaraisadaggyi baigaa. Ene hurguuliin huralsai 3 şaxuu hara soo yrgelzelhen baina.

Germaaniin, Antveerpenei hurguuli şingi şpioonoi hurguulinuudii sojuuzniguudiinь emxidxehen baina. Aangliin hurguuli Loondondo, Fraanciin Dizoon goorodto baihan baina. Şpioonoi ene hurguulinuud dainai dyyrhenei xoino ylehen tuxai medeenyyd bii. Tiixedee hurguulinuud mynøøş xydelze baina.

Byrzyaazin tagnuulai ondoo oron oruu elsgeedeg odoo yjiin şpioonuud, xorologşod ba alalgaşad øøriingøø gemte yiliin zutar xeregii ton jixeer şudalhan baidag baina. Iime şpioonuudai temesexe temesei ton deede şatiin heremzii erine.

Kapitaliis gyrenyydei tagnuulai manai socialiis Exe oron do tulagaar xorotoigoor esergyy jabuulga xeze baihaniinь eli. Edener bolbol trockiis ba buxaariiai baandanuudhaa, hain durnaraa orohon aagentnuudtai geeşe. Ede faşiis noxosuudai manai Exe orondo xoro xyrgexegyin tulada, tuilai jixe heremzetei baika jabadal bolbol SSSR-ei ynen sexe grazdaniin byxenei tyryyşiin ujalga bolno.

Xydelmerişen Tariaaşanai Ulaan Aarmiin Komaandalalgiin tuşaalda şurgan orooc baihan byleg faşiis şpioonuudai eliryylegdehen jabadal bolbol soveedai tagnuulai urgaza ba bexizeze baihanii gerşelze ygene. Faşiis şpionaaziin gaaduudii soveedai nangin gazar deere bailgaxagyibdi. Kapitaliis şpioonuudai jamarş arga şadabariii xereglee hamь bolьşeviig heremzeer zebsegleheh soveedai aradzon tedenei buzagai tysebii eliryylen tahalaza, daisanai tagnuulşadii usadxaza şadaxa

(Krestьjaansk gazeetahaa)

(Sojuuzfoto).

ZURAG DEERE: tariaaşan plyygiingee xoinohoo jabaza baixa zuuraa, respyyblikiin aarmiin seregşed—nyxedөөrөө jarildaza jabana.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

Ispaaniiin yndehenei oboroo niin ministeerstviin medeegei johoor, ijyyliiin 1-nei hyni dobtolgo xexedee 5-dugaar diviiziiin seregşyyd daisanhaa 50 vintoobka buu, pylemiooduud ba gar boombonuudii buliaaba.

Yimyyleeşenei artileeri Madriiidai aradzoniii boombodobo. Tiixedenь respyyblikiinxinei artileeri urdahaanь buudaza yimyyleeşenei yxer buunuudii anirgyi bolgobo. Ijyyliiin negende abtahan, Gavaas aagenstviin medeeselei johoor, yimyyleeşenei bexizyylgiin seregii asaraxiinь haatuulxiin zorilgoor, respyyblikiin artileeri Ekstremaduuriin xargiin rajoonoi yimyyleeşenei poziicii buudahan baina. Yimyyleeşenei tyryyleze jabahan seregyyd, respyyblikiin artileeraar ara talahaa tahaluulhan tuladaa suxarixa baidaltai bolhon baina. Yimyyleeşen өөhediingөө aldahan poziicii texeryylxiin tulada ataakanuudii xeed, jamarş yre gargabagyi.

Ispaaniiin yndehenei oboroonii ministeersviin ijyyniiin 1-de tuuxaglahan medeeselei johoor, Xaraama myrenei seektorte dainai yydxel respyyblikiinxinei talada orobo. Respyylikiinxin zorigtoi ba tyrgөөr dainai jabuulga xeze San Bartolomeeo ba Pinareesdaxi poziicanuuda haizaruulba.

Sigyeens oroxoşuugaar jabahan yimyyleeşenei aşaaji (oboozii) respyyblikiin aviaaca buudahan baina. Taaxo myrenhөө urdaxi seektorte yimyyleeşenei aviaaca dobtolgo xeze Kastyeera ba Moonte Rybiaada xeden gernyydii handargaba. Ene rajoondo faşiis aviaaca bolbol urgasa tariaa galdaxiin zorilgoor dereevenyyd deegyyr boombo xajadag baina.

Gavaas aagenstviin medeesehenei johoor, Taaxo myrenhөө urda Argalьjaanes rajoondo yimyyleeşenei respyyblikiinxinei poziicii ataakalxadanь, respyyblikiinxin tereniinь amzaltataigaar gederge soxibo. Yimyyleeşen jixeer garzataa.

Urda froont

Gavaas aagenstviin medeesehenei johoor, Grenaadahaa zyyn tee respyyblikiin seregyyd 7 kilomeetr uragşaa dabxiba.

Xoito froont

Ispaaniiin yndehenei oboroonii ministeerstviin medeesehenei johoor, ijyyliiin 1-de yimyyleeşen jixe olon taankanuudai tuhalalgaar Valьmaseedo orohon baina.

Kydelmerişenei xyyrsenyyd

Valeensi, ijyylь 2. (TASS). Ispaaniiin gegeerelei ministeerstvo, zunai yjede huragşanarai kaniikylьda taraxada, sylөөlegdehen gernyyd soonь xydelmerişenei kyyrsenyydii neexe geze togtoobo.

JYYN DEEREHEE PAARAI BELEDXEL XOŽOMDONOB?

(Manai korespondeenthoo)

Xori. Dunda-Xudanai somon (tyryylegşenь Cevaanov) bolbol 1650 gektaar paar xaxalxa tysebtei baihan aad, 920 gektaar xaxalaza, tysebөө araixan 55 proceent dyyrgebe.

Ene şuxala kampaaniiin jabaza baixada aimgyisedkoomoi tyryylegşe nyx. Baldaajev Dunda-Xudanai somondo xojor daxin jabaaş haa, paar xaxalalga tuxai kolxoozniguudtai negeş xөөreldөө xeze bodoto zaabari ygөөgyi baixa jym. Baha, Şisaaniin MTS-ei xydelmerilegşed kolxoozuudtaa jamarş zaabari ygenegyi. Hajaxan Şisaaniin MTS-ei gireektorii ortologşo nyxer Jyndenei gedeg Dunda-Xudanai kolxoozniguudtai jarildaxa laa: —„Gazar xataal paar xaxalxiin argagyi boloo, taanar gemgyi xydelmerilnet, Şisaaniin somon soo 4 gektaarş xaxalhan kolxooz bii“ gexe zergiin yge xeleze paar xaxalalgii xoişo tataxii „hemeexen“ oroldobo.

Voroşiilovai neremzete kolxoozoi pooliiin brigadiirnuud **Daşa Dambiin** ba **Damba Cebegei** gedegyyd yder byxende kolxooz deegyyr zaiza jabadag. Tiixedenь paar xaxalza baihan 24 xynyydenь naranai deere garaza xaluun bolhon xoino xydelmeridөө garaad, ydeşiin heriyyneer orodog baina, Kiirovoi ba Voroşiilovoi neremzete kolxoozuudai plyygşed soo ydereigөө noormii dyyrgedeg xynyyd oroidoo ygei şaxuu. Ene kolxooz 530 gektaar paar xaxalxa tysebtei aad, 223 gektaar xaxalhan baina.

Kiirovoi neremzete kolxooz bolbol 520 gektaar paar xaxalxa tysebtei aad, 346,64 gektaar xaxalaa. Bliyyxerei neremzete kolxooz 590 gektaar xaxalxa aad, 452 gektaar xaxalza tysebөө 76 proceent dyyrgebe.

Ene aimagai Xezengiin ba Şisaaniin bolon bişeş somonuud deere paarai xaxalalga ton muugaar jabuulagdana.

Kolxoozuudtanь sag yrgelziin byleg zonoi arxi uulgan bolzo baidag. Xerş iine tahaldalai baigaa haanь aimagai xytelberilegşed mynөө xyrter hanalaa tabiadyi.

Gadana, ybehenei xuriaalgiin beledxelei xydelmeri ton dutuu, ybehenei maşiina zahabarilagdaadyi baina. Sabşalangaa xojor daxin sabşaxa tyseb kolxozuudta gargagdaadyi martagdanxai.

Uşar iimehee ede byxii dutuu dundajaa oiriin sag soo aimagai, somonoi ba kolxoozoi xytelberilegşed usadxaxa ujalgatai.

N. Badmacereenova.

ANGIIIN HEREMŽEGYI BA OHOL HANAA AMAR BAIHANAI GEM

Ulaan-Ononoi aimagai Tabtaanain xysed bişe dunda hurguuliiin dergedexi proforganizaaciin dunda niite poliitikan xydelmeri oroidooş jabuulagdadaggyi. Ene organizaaciin geşyyd, bagşanarai dunda Oirodoi avtonoomito mozo geeşe xaanaş baidagiinь medexegyi zon baixa jym. Bagşanarai dunda poliitikan hurguuli zilei exinhee jabaza baitaraa bolьşohon baigaa.

Ene organizaaca deere kriitike, samokriitike geze ugtaaş xegdedeggyi. Partijna ba partijna bişe bagşanarai xoorondo eb emxlee taharaza beje bejedee erxeselden xydelmeridөө garangyi xeden yderөөr hurguuliiingaa xeşeelii tahalduulhan jabadalnuud baixa jym (Bazarzabai, Namanzuugai ba Žigmedoon g. m)

Hurguuliiin barilga deere buzagai xorololgiin xeden yni sag soo yrgelzelze baixadanь proforganizaaciin dyliii urjaza jyyş xaraagyi baihanijinь eli.

Ede byxii baidalnuud genete bolhon xereg bişe, trockiist ba kontrrevoliycioono nacionaliist Bazarzabai gegşiin prof organizaacii tolgoilozo baihanai gem myn.

Mestkoomoi tyryylegşe baihan Bazarzabai gegşe sojuuzai geşyyd partijna bişe bagşanarii partijna organizaaciin nylөөnhөө tahalan өөriingөө bejii toiruulza gryype bolgozo partijna poliitikada esergyy jabadal xeze baihaniinь elite baiba. Bazarzabai gegşiin iime buzagai jabuulga xeze baixadanь xazuudanь baihan MTS-ei dergedexi partijna organizaaca xeregleegyi.

Tabtaanain hurguuliiin dergedexi proforganizaaciin geşyyd bolbol deerexi baidalhaa hurgaal bolgon organizaaciingaa xydelmeriii yndehөөrenь haizaruulxa johotoi.

MTS-ei dergedexi partijna organizaaca bolbol profsojuuziin organizaaciin xydelmeride poliitikan xytelberieer xangaxa johotoi, **Ononoi-Dolgin.**

Angarai xyyrge aşaglalgada oroo

Mosvkaa, 28. (TASS). RSFSR-ei Arkomsoveed bolbol Irkyytskde Angar myren deegyyr şineer barigdahan xyyrgii tuşaan abxa zasagai gazarai komiisiin aaktii batalba.

Xyyrgii turşaza yzexede hain şanartaigaar barigdahan baiba. Ene xyyrgiin barilgada 44 mingan kybemeetr betoon gargaşalagdaa, 90 mingan kybemeetr şoroi xereglegdee. Eneegeer baisaaxa yzexede ene xyyrgiin aguu jixe baihiinь medegdene.

Angar myrenei tyrgen uradxalta uhan deere barilgiin xydelmeri jabuulxanь tiimeş amar xereg bişe baiba. Doşxon myrenei soxiluur tyrgen gol dunda gadaha stoolbo bailgaxa argagyi baixadanь barilgaşad xyyrgii byri ondoo, şine meetodeer barihan baixa jym. Angarai xysete uradxal barilgaşadai medelde sym abtaza, bolzorhoo zil urda ene xyyrge barigdaza dyyrbe. Avtomobiilьnuud byri yngeregşe zilei nojaabarьhaa xoişo xyyrge deegyyr jabaza exilee. Irkyytskde ene şineer barigdahan xyyrge aguu jixe udxa şanartai baina Irkyytsk bolbol eneenei urdaxi zuun zilhee xoiş Angarii bydyylig modono xyyrgeer xojor teeşe gardag hen.

XOITO ORONOI ARADUUDAI INSTITYYD

Leeningraad, 2. (TASS). Xoito oronoi araduudai instityyd ba teexenikymii 32 xyn hajaxan dyyrgeze garba. Selьkyyp, Karoolin, Neenka, Patliikova, Xaante, Kaaskin, Zveenki. Uvaçaan ba Dorofeejev gegşed erxin hainaar huralsalaa dyyrgeze, şagnal abza garba.

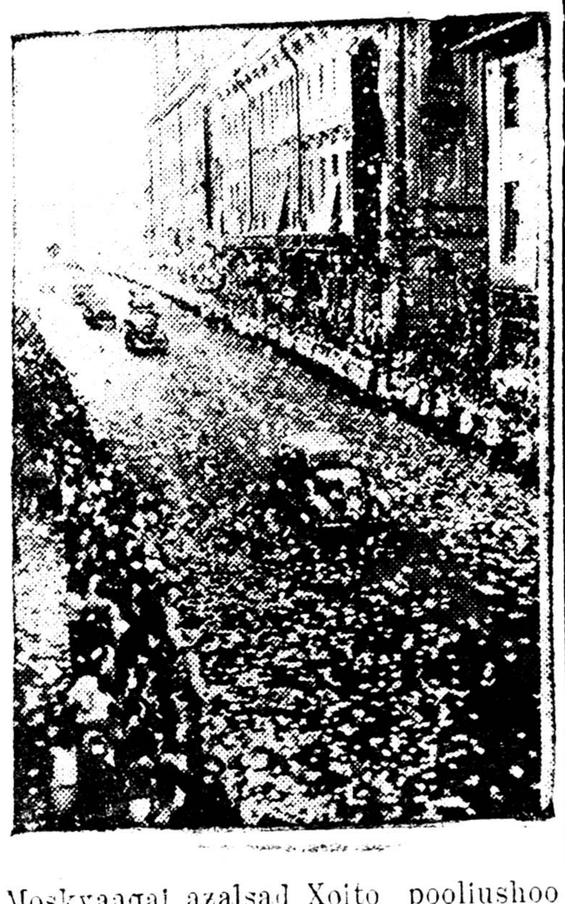

Moskvaagai azalşad Xoito pooliushoo busagşadii ugtaza baina. (Sojuuzfoto).

„SADKOO“ LIDOKOOL RYDOOLЬFIIN ARAL ŞADAR barxagaa xajaba

„Sadkoo“ ledokooloi boort, ijyyniin 29.

Mynөөder 14 çaas 45 minuutada „Sadkoo“ ledokool bolbol Rydoolьf aralai xazuuda barxagaa xajaba.

„Sadkoo“ bolbol 6 xonog soo nelenxii daartai mylihende xyrieelegdenxei baiba. Nelieed temesel xeze 1 meetr uragşaa jabaxa uşartai baiba. Ledokool bolbol, zarim yjedөө amonaalaar mylihii tehelze zam gargaba.

Oordento kapitaan Byrkee gedeg ledokoolii jixe maasteraar jabuulba. „Sadkoo“ ledokooloi byxii ekipaazanь jixeşeg zorimgoigoor xydelbe.

Ledokool bolbol, Soveed Xolboonoi geroi Mazyryygai samoliioodta mөөrnyydii, benziiniii ba bişeş aşaanuudii abaaşaba.

RESPYYBLIKE DOTORXI HONIN

◆ Manai respyyblikiin aimag rajoonuud ba goorodhoo xamta 765 hurgagşanar respyyblikiin, Centraalьna kyroortnuud ba amaraltiin gazarnuudta elьgeegdene.

Ene xeregte BMASSR-ei Gegeeryylxe arkomaad. exin ba dunda hurguuliiin xydelmerilegşedei profsojuuziin moziin komiteed 348 milioon tyxerig homolobo.

* * *

◆ BMASSR-ei arkomsoveedai dergedexi fizkylьtyyre ba spoortiin komiteed bolbol ijyynь hara soo respyylikiin byxii aimaguudta fytbooloi naada emxidxehen baina.

Ene naadanda erximlen garagşad bolbol ijyyliiin 12-to Ulaan-Yde goorodto bolxo respyyblikiin spartakiaadada xabaadaxa baina.

* * *

◆ 1936 onoi nojaabrь harada Alairai aimagai Kytylig tosxondo kombajnioornuudii beledxexe hurguuli neegdehen baina.

Odoo tere hurguuliiin 52 huragşadhaa 48 xyn „erxim hain“ ba „hain“ gehen temdegtei hurguuliaa dyyrgeze axalagşa kombajnioornuud bolhon ba busadanь tuhalagşa kombajnioornuud bolbo.

Edener mynөө respyyblikiin MTS-nuudta xydelmerilexөөr garba.

SSSR-ei OBOROONII BEXIŽYYLXE URIHALAMŽA

Daisadai eldeb muuxai ob aaşanuudta xariuu bolgon şine urihalamza—Soveed Xolboonoi oboroonii bexizyylxe urihalamza gargaxii guiza zasagai gazarta tymer zamai xydelmerişedei xandahanhaa xoişo arbaad xonobo.

Leeninsk tymer zamai xydelmerişed өөhediingөө batalan abhan rezoliyyce soo iize bişehen baigaa:

„Seseglen halbaraza baigaa Soveed oron delexeiji germaaniiin faşiizmiin buzar muuxai sabxida geşxyylxeer xyseze baihan byxii şpioonuud, diversaantnuud, xorologşod—aradai daisadta manai Exe oronoi azalşad bygediin zebyyrxehenuurlahan geeşenь aixabtar jixe.

Aradai daisadai zutar muuxai xoroto jabuulganuudta xariuu bolgon Leenin—Staalinai paartiii toirozo, araduudai aguu jixe voozdь nyxer Staaliniii toirozo ulam nigtaar zagsaxabdi. Revoliycioono heremzejee arba daxin jixedxexebdi, xydelmeriiingөө şanarii haizaruulxabdi, өөriingөө oroniii xaldaşa dabagdaşagyi xerem bolgoxobdi **SSSR-ei hyr xyse ba oboroonii şadabariii doroituulan huladxaxa gehen daisad ba Exe oronhoo urbagşadai zabdalganuudta xariuu bolgon şine urihalamza—SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza gargaxii guiza Soveed zasagta xandanabdi“**

Tymer zamaixidai guiltii manai oronoi xeden milioon azalşad negendor haişaan demzehen baina. Manai Exe oronoi byxii zaxa xizaarnuudhaa xydelmerişedei ba kolxozniguudai, ulaanseregyydei ba komandiirnuudai, uhanseregyyd ba lioodçiguudai, albaxaagşadai ba inteligeentnyydei xeden mingaad rezoliyycenyyd, telegraamanuud, bişegyyd zasagai gazarta xylieegdehen jym. Ede byxii bişegyyd, telegraamanuud, rezoliyycenyyd soo SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza dari tyrgen gargaxiin erilte xegdehen baigaa.

Goorod ba xydөө gazarai azalşadai hanal xyselii xangaza, SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol „SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza“ gargaxa tuxai xuuli zuramai projeekt zoxioozo zasagai gazarai batalamzada bogonixon bolzor soo tabixii SSSR-ei finaansiin Arkomaadta daalgahan baina.

Eneen tuxai şimeeji azalşadzon jixe xanamzataigaar ugtaza baina. Soveed xynyydei patriotiizmiin asara xysete dolgin manai uuzam haixan Exe oronoi nege zaxahaa nygөө zaxada xyrter xydelbe.

Manai oron dotor urihalamza zaxiza abxa jabadal bolbol Soveed Xolboonoi dabagdaşagyi xysenei demonstraaca xezeede myn boldog, Leenin—Staalinai paartida, Soveed zasagta, Exe orondoo arad bygediin ynen zyrxenhee duratai ba beje sedxilee ygengi baihanai demonstraaca xezeede myn boldog baihan jym. Soveed gyrenei urihalamza gargahan byxii zilnyydte iimel baigaa. Manai Exe oronoi 50 milioon şaxam azalşad „Xojordugaar tabanzilei urihalamziin“ obligaaca barigşad myn baina. „SSSR-ei oboroonii bexizyylxe urihalamza „zaxixa ydernyydte soveed patriooduudai ene aarmi ulam olon bolxonь hezeggyi. Ene bolbol paarti zasag xojortoigoo aradzonoi nege hanaltai baihanai şine ba xysete jixe demonstraaca bolxo. Manai Leeninei paarti şingieer arad zondo etigegdedeg ba duraluuldag paarti geze delxei deere ygei. Manai soveed zasag şingi xydelmerişed ba tariaaşadhaa demzelge tuhalamza abdag zasag geze delxei deere ygei.

Zasagai gazarai gargadag urihalamzanuud bolbol manai oronoi azalşadai dunda tusagaar jixe xyndelegdedeg geeşe. „Xojordugaar tabanzilei (dyrbedygөөr zilei) urihalamza“ nege harahaa ylyyteixen bolzor soo 4 miliaard, 801 milioon 226 mingan tyxerigeer taraagdahan uşariiş zişee bolgoo haa bolxo baina.

Ene bolbol manai oronoi azalşad niitiin ed xogşoloi baidalai debzehenei gerşe myn. Kapitaliis oronuudai xydelmerişedei guiranşalgiin salin tylөөhe abza baixada, manai ende xydelmerişed ba albaxaagşadai salin tylөөhe şuud debzeze baina. 1928 ondo Soveed Xolboonoi xydelmerişed ba albaxaagşadai xydelmeriiin tylөөhenei xemzee 8 miliaard tyxerig baigaa. 1936 ondo 71 miliaard tyxerig boloo! xydelmerliin tylөөhen foond 8 zil soo 9 daxin şaxam nemee!

Paarti ba zasag bolbol, eneentei zergeşyylen ediee xooloi ba azyiledberiiin tovaarnuudai yne sen ximdaruulxa poliitikii ton nigtaar jabuulna. Zasag bolbol byri hajaşag yrgenөөr xereglegdedeg zarim-zarim ed baraanai yne sengii baha ximdaruulhan baina. Yne sen ximdaruulxa poliitika bolbol xydelmerişed ba kolxozniguudai bylenerei azal xogşoloi baidalii bexizyylxe ba mynge nөөselgiinь jixedxexe baina.

Mynge nөөselxe kaasnuudta nөөselelgiin urgahan tuxai medee ene baidalii elirxeilne. Ene onoi exinde SSSR-ei mynge nөөselxe kaasnuudta arad zonoi nөөselelge 3500 milioon tyxerighөө ylyylze baihan baina. Myn onoi tyryyşiin taban haranuudai torşo soo 384 milioon tyxerigii şineer nemeze nөөselhen baina. Toonuud iime. Ede toonuud bolbol Soveed Xolboonoi azalşadai azabaidalai ulam xurdaar urgaza baihaniii gerşelne.

Manai urihalamzanuud bolbol oronii indyystrizyylxe, ger bairiin ba komunaalьna baiguulaltii xygzyylxe, kylьtyyriin debzelte, SSSR-ei oboroonii xysiiji bexizyylxe xeregyydte tuhaldag. Ene bolbol azalşan niitede eli todorxoi, tiime tula tedener şine urihalamzii taraalgada edibxitei xandaxaar belen baihanaa tedii zergiin xaluunaar medyylne.

„Biden sereg dainii xysenegyibdi, tiigebeş faşiis deeremşedii xazaaralxiin tula Soveed Xolboonoi oboroonii xysiiji bexizyylxe şuxala baina. Socialiis oronoi xile deere ebderşegyi xana bolzo zagsahan aldarta Ulaan Aarmi bolbol, Soveed Xolboonoi eb nairamdalta poliitikiin byri bata bexi tulguuriinь bolxo beze geze lab naidaad bidener, azallaza olhon tyxerigyydee ton bajartaigaar gyrendөө ygexebdi“ geze Leeningraadai, Sergoo Ordzonikiidziin neremzete zavoodai xydelmerişed rezoliyyce dotoroo bişehen baina. Tedeentei adali xeden milioon azalşad xojor-gurban nedeeliiingee salingii bajartaigaar socialiis gyrendөө urihalxa baixa. Soveed arad bolbol, paarti ba zasagaa, nyxer Staalinaa toirozo bataar zagsaad baina. Xysete Ulaan Aarmimnai aradai xizaarlaşgyi inag anxaralaar xyrieelegdeze baina Soveed gyrenei daisadai xoroto jabuulgadanь manai arad oronoigoo oboroonii xysiiji byri jixeer bexizyylen xariuusaxa. Şine urihalamziin zaxilga bolbol manai Exe oronoi aguu jixe xyse ba oronoo xamagaalxajaa azalşan byxenei xezeede belen baihaniii zag saan xaruulhan xysete zagsaal bolxo johotoi ba bolxoş baina.

Urihalamziin zaxilgii jabuulxa xereg bolbol poliitikan xariuusalgata zorilgo myn. Ene xeregii өөrөө bytexiin zam deere jaabaş tabiza bolxogyi. Paartijna organizaacanuud bolbol ene xeregii ton beled xelteigeer ugtaxa johotoi. Ene xeregei emxidxelei taliinь arad niitiin poliitikan edibxihee geegdyylze tonş bolxogyi baina. Iibel jixexen alduu myn bolno.

Grazdaniiin byxen urihalamziin garhan ba terenei zorilgii medexe johotoi. Grazdaniiin byxende urihalamza zaxihan zaxilga terenei xabaadalga jaaxadaa şuxala be geze oilguulaxa johotoi. Zaxilgiin hain duran deere yngergedxexe tuxai grazdaniiin byxende nebteryylen oilguulxa xeregtei. Bolьşeviig agitaaca ba propagaandiin baigaa byxii argiiş uud jabuulxiin xysөөr eneniji tuilaza bolno. Paartijna ba profsojuuzna organizaacanuud byxen ene doroo baaxanş udaa ralgyi urihalamza tuxai poliitikan—nebterelgiin xydelmeriii erilxe johotoi.

Eneen tuşaa xeblelnyydei yyrge aguu jixe baina. Өөrlingөө xuudhan deere ba eldeb xuudahanuud, plakaaduudii xeblen gargaza urihalamzii yrgenөөr tunxaglan nebteryylxe ujalgatai. Manai xeblel bolbol paartin, komsomooloi ba profsojuuzna organizaacanuudtai xamta arad niitiin poliitikan edibxiii emxidxexe ba oroilon udaridaza şadaxiin ekzaaminii mynөө bariza baina. Ene ekzaamin bolbol hainaar tuşaagdaxa johotoi.

Azalşadai duradxalaar şine gargagdahan urihalamza bolbol „SSR Xolboonoi oboroonii bexizyylxe urihalamza“ geze nerelegdebe. Negeş alxama gazariinь xezeedeş xendeş ygexegyi Soveed gazaranь ba Socialiis Exe oronь Soveed Xolboonoi azalşadta iime yntei jym. Socialiis Exe oronoi oboroonii bexizyylxe urihalamzada xabaadaxa xereg bolbol azalşan bygediin xereg myn!

(„Praavdiin“ redaakcan bişeghee abtaba).

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAAJEV.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, сель озотдела—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa N. CEVEENEI. Verstaalagşad: *D. Baldaanov, C. Dambaajev.* BMASSR-ei Niut. Azyiledberiiin arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 59